

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Székesfehérvár, tér 1.
Egyes számok kaphatók a dohányüzletekben.

Halgazdaságok szervezése.

Nagyon sok terület van még az országban, melyet hasznavehetetlennek tartanak, pedig okszerű kihasználással, céltudatos munkával jövedelmezővé válhatnának. A magyar földnek terményekben való rendkívüli gazdagsága megengedte a múltban, hogy nagy területek heverjenek megmunkálás nélkül; a lakosság így is megszerezte azt, ami a megélhetéshez szükséges volt.

A lakosság számának nagy szaporodása, az egész világon megindult nagy gazdasági verseny bennünket is kényszerített a belterjesebb gazdálkodásra. A kormányok, a társadalom is főképpen a gazdasági egyesületekben sokat tettek a föld értékesítésére; mocsarakat csapoltak le, erdősítettek, folyamokat szabályoztak, óriási homokterületeket szőlővel ültettek be, az állattenyésztést fokozták annyira, hogy manapság már a baromfi és a tojás kivételünk jövedelmez majdnem annyit, mint a gabona kivétel. Természetesen sok tenni való van még ezen a téren, és nem szabad megállanunk mindaddig, míg a nálunk nagy tömegben levő nyers terményeket magunk nem dolgozzuk fel ipari célokra, míg a föld termékenységét a lehetőség határáig nem fokozzuk. A gazdaság érdekeinek szolgálatára még igen sok ki-

használatlan területet lehetne értékesíteni, ezt a célt szolgálja azon mozgalom is, mely néhány év előtt nagyobb méretben indult meg a halgazdaságok szervezésére, és mely már sok helyen igen szép eredményt mutat fel. Szabadka városa például a palicsi halgazdaságból több éven át tetemes jövedelmet húzott. Országos hírű gróf Zichy Aladárnak őrspusztai halgazdasága, melyet érdemes lesz röviden ismertetni.

Gróf Zichy Aladár őrspusztai uradalmán nagyszabású, mintegy hatvan holdnyi területre kiterjedő halastavat rendezett be, mely kevés pénzbefektetéssel, de annál több haszonnal szolgálja a gazdaság érdekeit. A halastó azáltal létesült, hogy az uradalom határában folyó Nádorcsatornát mesterségesen egy lapályos területre vezették, miáltal a csatorna kiöntése mintegy 60 holdnyi területet tavat képezett. Ezt a gróf nagymenyiségű halállománnyal népesítette be, amely nagy szaporasággal lakja már évek óta a vadászat nemes sportjára is igen alkalmas halastavat. Éveken át vagonszámra szállítják a termelt halat a legnagyobb halkereskedésekbe, amelyekbe a halastó elsőrangú halat szolgáltat. A halállomány a legnagyobb gondozás alatt áll. A hideg őszi idő közelédtével a halállományt az u. n. telető tóba szállítják, ahol téli gondozásban részesül. A halállomány fagy ellen biz-

tosítottatik és állandó gondos etetésben részesül. A halgazdaság jövedelmezősége igen nagy; holdankint 250–280 korona évi tiszta hasznot képes hozni.

Ilyen halgazdaság szervezésére alkalmasak oly kopár, zsombékos területek is, melyek más gazdasági célra nem használhatók. Természetesen kellő mennyiségű friss vízzel is kell gondoskodni, mi patakok bevezetése és alkalmas levezetése által történhetik.

A Nádorcsatorna a Séd, Gaj és Csűrűgő patakok egyesüléséből keletkezett Sárvíznek szabályozása Szabadbattyántól lefelé, tehát ezen patakok vize — mely az esős idő szünet alatt nagy árad — látja el a halgazdaságot.

Fehérvárnak pompás jövedelmi forrásként kínálkozna a sóstónak haltenyésztővé való átalakítása. Bizonyos területen mélyíteni kellene, hogy nyári szárazság idején a halaknak legyen hová menekülniök. A víz fölfrissítésére vonatkozólag pedig érdekes gondolatot vetett föl az egyik fehérvári halász. A Sóstóhoz közel van a bikalegelő nagy kutja, a melynek a vize télen-nyáron úgyszólván kiapadhatlan. Ha szükséges, nem kell több, mint a város leküldi a mozdonyát, a mely követ tör és utat hengerel, az két nap alatt annyi vizet szívát a Sóstóba, a mennyi mindig elégséges. Itt nem számítjuk azt az

Becsapta a vejeit.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

A gránátszínű apci bor ott ragyogott előttünk a poharakban s a pipákban is vígan sistergett az illatos galócsi és tudja Isten mégsem éreztük magunkat kedélyesen.

Persze mások Petényi Barnabás ur, így pipaszó mellett a legjobb ízű anekdotákat szokta kitalálni, most pedig erősen melankolikus hangulat vett rajta erőt. Mintha harapófogóval húzták volna ki belőle a szót, csak úgy néha-néha dobtott oda egy kesernyés megjegyzést:

- Nem ér ez a világ, egy hajtófát se!
- Szegény ember, komisz ember!
- Mindenki huncut!
- No, mi ketten csak kivételek vagyunk?

kérdeztem mosolyogva.

— Fiatalamberekről beszéltem! Legényemberekről! Azok huncutok! Zsványok!

Dühösen hajtott le egy pohár bort, mintha a mérgét akarta volna lenyelni Barnabás ur s csak úgy beszélt tovább kissé higgadtabb hangon:

— Látod mennyi éhenkórász jár a házamhoz. Az egész város fiatalsgát etetjük, itatjuk; valóságos vendégfogadó a házunk, a leányaimról

azt mondják, hogy csinosak, kedvesek, a sok éhenkórász kurizál is nekik halálig, agyontáncoltatják őket, virágból is kijut nekik, meg éjjeli muzsikából is (ezt szívesen elengedném), de... de házasságról szó sincs! Itt vénül a nyakamon mind a három! Hát nem gyalázat ez? Kipusztítanak mindenemből, hogy csak egy leányomat is feleségül vennék! No hát pajtás ez már mégis szemtelenség!

— Hja öregem, manapság hozomány nélkül bajos tudani a leányokon! Bezzeg csak lenne egy kis pénzed! Vagy legalább hinnék, hogy van!

— Te, kiáltott föl jókedvűen Barnabás ur, van egy eszmém!

- Halljuk!
- A leányok férjhez fognak menni.
- Ha elveszik őket, mindenestre!
- El fogják venni! S neked fogom köszönhetni! Világosságot gyújtottál az agyamban!

Elhitemem velük, hogy gazdag vagyok! Lépe mennek! Pompás terv!

Egyáltalában nem találtam pompásnak! Mert az emberek nem hisznek olyan könnyen. Pláne a házassulandó fiatalamberek! Ravasz rókákcskák ő kelmék!

— Én még ravaszabb leszek! Mintha már a kezemben lenne a három vő. Tout les trois! Kézből játszom!

Mosolyogtam Barnabás ur jelkesedésén: és egész tervét nem vettem komolyan. A mint hogy a leányai se vették eleintén!

— Elhitemi, hogy te papa gazdag vagy? Bajos lesz, fájdalom, mindenki tisztában van a mi vagyoni viszonyainkkal! A fizetésed nyílt titok s máshonnan hogy szerezhetsz pénzt?

— Férjhez fogtok menni. Pünktum. Csak okosan kell kicsikéim a dolgot csinálni!

A kicsikék összeszegták s közösen megjegyezték abban, hogy a papának kezd az esze elmenni.

- De megtudjátok-e a titkot őrizni?
- Mint a sir.
- Nos hát idehallgatásokat!

A leányok kitűnőnek találhatták a papa tervét, mert vig kacagás közt őlegették, csókolták, alig birva kitörő örömtükkel:

— Drága papuskánk! A legokosabb papa a föld kerektségén!

— Holnap megyek a közjegyzőhöz!

Másnap el is ment. A közjegyző, a ki különben a kis városkának valóságos élő pietyka-

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete

Nagy választék ág- és asztalneműkben,
színes és fehér barchetók stb.

olcsó, szabott árak mellett

Mal lapunk 4 oldal.

00000693

esetleges tervezést, a mi a vízvezetékkel kapcsolatban volna megvalósítható. S mindez a városnak nem kerül egy fillérjébe se. A Sóstóból azonban jó néhány ezer korona tiszta hasznot lehetne a város javára szerezni.

A halgazdaságokra nézve pedig érdemes tudni, hogy a földmívelésügyi miniszterium készséggel küld oda szakértőt, hol ilyesmit szervezni akarnak és anyagi támogatásban is részesíti ezen mozgalmakat.

Meszlenyi Benedek.

Megyénk egyik előkelő családját s vele egész vármegyénket súlyos csapás érte. Meszleni Meszleny Benedek kislencei földbirtokos ma éjjel hosszú, fájdalmas betegség után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Minden ízében nemes ember volt, mint ember is, mint a társadalom munkása is. Páratlanul jóságos családapa volt, a kinek a lelke égett családja jóvoltáért. Mint embernek csak jóbarátai voltak, a kik becsületes egyenes jelleméért, mindenképp egyforma nagylelkűségéért nagyrabecsülték. Megyénk közéletében hosszú időn keresztül az erősebb munkából vette ki részét. Sokáig tagja volt a megyei közigazgatási bizottságnak, a mely tisztségről Fiáth Miklós báró főispánja idején csalai Kégl Györggyel együtt mondott le. Betegsége négy év óta akutabb, a mikor érelmeszesedés jelei mutatkoztak rajta. Az orvosi tudomány, családjának önfeláldozó ápolása csak nyujtani tudták a betegséget, de sokat szenvedőt attól megszabadítani nem voltak képesek. Az ősz óta a baj mindinkább súlyosodott, különféle komplikációkat okozott. Saját óhajára Peék Gyula plebános ellátta a haldoklók szentsé-

gyára volt, nagy csodálkozással halgatta Petényi urat:

— Te, Barnabás, végrendeletet akarsz csinálni? Komolyan beszélsz? De hát az Isten szerelméért, miről akarsz végrendeletet hiszen...

— Hiszen a fizetéseden kívül semmi sincs. Ugy-e azt akarod mondani? kérdezte Petényi ur lenéző mosoly keretében.

— Azt akartam, felelte zavarodottan a közjegyző ur.

— Pedig hát van miről. De tudod, én nem szeretek dicsekedni. Meg azután teher is, ha tudják az emberről, hogy pénze van! De elvég mégis kell a halálra is gondolni; Hát nézd csak kérek...

Petényi ur elővett egy írást és olvasni kezdte róla.

— Fiumei rizskeményítő-gyár részvények, ötven darab per 400 kor. — 81150—81200-ig tart a részvénytám. Földhitelintézeti záloglevélem is van vagy tíz darab — és így tovább!

A közjegyzőnek tátva maradt a szája a bámulattól:

— Hát te így álsz? Megfoghatatlan! Csodálatos!

— Tudod, a börzén csináltam egy kis jó spekulációt!

— De minek ezekről végrendeletet? — Hiába fizetnek az örökösök a százalékokat. Így is szétoszthatod a részvényeket.

Petényi Barnabás a homlokára ütött:

— No lásd, erre nem is gondoltam. Milyen csacsi is lesz ez ember, ha egy kis szerencse éri...

A „Helyi Kürt” legutóbbi számába újdonságok között az első helyen közölte, hogy Petényi Barnabás urat, a város kiváló polgárát világraszóló szerencse érte! Szerencsés pénzügyi

geivel, a melyeket példás áhitattal vett fel s lelki gyaróságaitól megtisztulva az Isten akaratában megnyugodva készült az örök élet útjára. Tegnap este 10 óraker szívszélhűdés érte s az megszüntette kínzó fájdalmait, a melyeknek szomorú végét családja előre látta.

Meszleny Benedek Meszleny Lajosnak a néhai orsz. képviselőnek volt testvéröccse és bátyja Meszlenyi Pál kislencei földbirtokosnak. Halálát a kiterjedt rokonságon kívül neje szül. *Csalai Kégl Irma*, gyermekei: *Meszleny László* tb. szolgabíró, *Mária, Iván* a bécsujhelyi katonai akadémia növendéke és *Georgina* Gyászolják. A temetés csütörtökön d. e. 10 óraker lesz Kisvelencén.

ÚJDONSÁGOK.

— **Személyi hírek.** *Mária Annunciata* főhercegnő nővére Erzsébet Amália főhercegnő látogatására Bécsből városunkba érkezett.

Csaló Ferenc, a VI. csendőrküldet parancsnoka szombaton szemlélt tartott a helybeli csendőrség felett.

— **Viszatarás.** Kedves, szép ünnepe volt vasárnap a *sukorói* kath. híveknek. E napon tért vissza az egyház kebelébe *Szentmihályi* János sukorói lakos a református felekezethől 3 gyermekével együtt. Emelte az ünnep fényét s a hívek örömét az, hogy a hitvallás le-tételénél *Szentiványi* János rátói prépost végezte a tanu szerepét és ugyan ő mondott gyönyörű szent beszédet. Az országos hírű, Istenáldotta szónoki tehetségű főpap a kath. vallás embert-boldogító erejét fejtegette és felhívta a híveket magas keresztényi méltóságuk megbecsülésére s a legékezzelőbb apostolkodásra: a hit szerinti való életre.

manóverek után, világiac eseményeinek bravuros kihasználásával majdnem millióra rugó vagyonra tett szert...

— A közjegyző pedig még aznap reggel ijedt arccal állított be Petényihez:

— Esküszöm, hogy csak a feleségemnek mondtam el!

Petényi szeliden lehordta, azután megmutatta neki nyilatkozatát, melyet a laphoz már be is küldött s melyben kijelenti, hogy a róla közölt hírt alaptalan koholmány.

— Csak nem teszem ki magam annak, hogy meggyilkoljanak azért az egypár rongyos koronáért!

Egy hónap mulva jelentkezett az első kérés. Azután szép sorjában a második és harmadik...

Petényi ur valamennyinek elmondta:

— De én nem adhatok ám a leányomnak semmit! Ha meg halok nem mondom, hogy nem marad egy-két garas, de addig nincs kincs.

A fiatalurak mind hősiesség és gavallérosan jelentgették ki, hogy nekik a kisasszonyok személyei kellenek: és hogy hozományra nem re-
lektálnak.

— Majd csak megíti az öreg a jótékony guta, gondolták magukban s akkor majd lesz pénz...

A jótékony guta azonban egyre késik, bár a vejei elszántan üdögálnak az öregurral, hogy hátha mégis történik valami.

Csak hogy Barnabás ur győzi az italt s a minap is asztal alá itta mindahárom vejét...

Vértés Gyula.

— **Előadások.** A *Népakadémiában* a múlt vasárnap *Lauschmann Gyula* dr. vármegyénk népszerű főorvosa volt az előadó. Ez a tény már magában is biztosítja, hogy a *Népakadémia* vasárnapi összejövetele magas nivón állott. *Lauschmann dr.*, aki már nem először szerencsételt a *Népakadémia* közönségét előadásával, ez alkalommal a gyermekhalandóságról, a fertőző betegségekről, azok okairól és következményeiről tartott nagyérdemű, igen tanulságos előadást az ő megszokott behizelgő modorában. A *Népakadémia* közönsége bizonyosan hálás lesz a szép előadásért. Előadás után a *Népakadémia* ismert műkedvelői pompásan szórakoztató vigjátékot adtak elő.

A *Szabad Liceum* vasárnapi előadásán *Veinszky László*, a Széchenyi Szövetség főjegyzője beszélt érdekesen, élvezetesen a vakokról s azok oktatásának módjáról. Az előadást dialógból s szinadarabból álló szórakoztató műsor követte, amelynek szereplői a *Szabad Liceum* legjobb erői voltak.

— **Az árvák karácsonya.** Saára Gyula dr. polgármester, mint az árvaházi igazgató-tanács elnöke felhívást bocsájtott ki a város közönségéhez, hogy mint minden évben, ez idén is tegye lehetővé kegyes adományával, hogy e szent napon, midőn mindenki igyekszik szerettei előtt ez estét örvendetessé és emlékeztetéssé tenni, az árvaház előjáróságának is módjában álljon növendékeit megörvendetezni. — Az árvaházi karácsonyfára begyűlendő pénz és egyéb hasznos ajándékok a városi pénztári hivatalban *Kékessy László* aiszámvevő urnak adandók át, ki azok átvételét nyugtatja, róluik nyilvánosan elszámol és karácsony előtti napon az árvaházat vezető irgalmas nővérek főnöknéjének adja át. A karácsony esti ünnepély az árvaházban folyó hó 24-én délután 5 óraker lesz, melyre az intézet pártfogóit s az árvák sorsa iránt érdeklődő közönséget meghívja a vezetőség.

— **Felolvasás vetített képekkel.** Lévy István, a budapesti VII. kerületi állami felső kereskedelmi iskola igazgatója f. hó 18-án, délután 6 óraker a helybeli felsőkereskedelmi iskola tornatermében felolvasást tart a hajózás történetéről. A szemléltetésre szolgáló képek az általa készített szines diaprojektívéről fognak vetítettetni. A felolvasásra az érdeklődő közönséget ezen az uton hívja meg az igazgatóság.

— **Közigazgatás a vármegyén.** Ma d. e. 10 óraker ülésezett a vármegye közigazgatási bizottsága *Széchényi* Viktor gróf főispán elnökletével. Az ülés lefolyása a következő volt:

Hetty Jenő sárbogárdi főszolgabíró beadványt intézett a közigazgatási bizottsághoz, hogy a sárbogárdi vasutállomás miseriáinak megszüntetését illetékes helyen szorgalmazza. Az állomáson a lerakódó hely annyira szűk, hogy a nagyobb árutárgyakok alkalmával a forgalmat lebonyolítani lehetetlenség. A várótermék kicsinyek és tisztátalanok. A beadványt felterjesztik a keresk. miniszterhez. *Gurgulis* Antal móri polg. iskolai igazgató és társai, mint állami közegyek kérték, hogy mentesessenek fel a felekezeti iskoládo alól. A kérelmet elutasították.

Lauschmann Gyula dr. főorvos jelentése: Házasságra lépett a múlt hóban 248 pár. Született 567 egyén, (284 fiu, 278 lány) meghalt 421 egyén. A születési többlet 135. Megbetegedés 3485 esetben fordult elő, beteg volt a lakosság 12 százaléka. Gondozásban 1017 gyermek volt a megye területén. Uralkodó megbetegedések a gyomor és bélhurut volt. Halálozás azonban nem sok volt. Hagymáz 46 esetben fordult elő, nagyobb mértékben Sárbogárdon. A Szent Györgykórházat megvizsgálta a kórházi bizottság s nagy hiányt látott abban, hogy a gyakorló orvosok gyakran változnak. Ennek oka egyrészt abban van, hogy kevés az orvos, másrészt, hogy a gyakorló orvosoknak tanulmányaik folytatása végett itt kell hagyni kórházunkat. A bizottság feltétlenül szükségesnek látja, hogy két gyakorló munkójuk állandóan a kórházban 1 évig,

A kórház forgalma a múlt hóban a következő volt: a létszám az iporodott 188-al, a bétéglét szám 323. Eltávozott 112, meghalt 12, maradt 174. Az ápolási napok száma 5212.

A jelentéshez hozzászólt Szűts Jenő alispán, akinek indítványa értelmében úgy határozott a bizottság, felír a miniszterhez, hogy az alorvosokat egy évig hagyja a kórházban.

Turián József pénzügyigazgató jelentése: Kincstári követelés volt 5321979 49 K. Erre befizetett összeg 4319192 50 K. Hátralék 1002787 k. 74 fillér.

Vajda Géza főmérnök az utakról jelte. Eszterházy gróf panasa folytán felírnak a miniszterhez, hogy a sárosi telefon jobban prosperáljon. Rosentfeld Henrik a bicsei állomás tarthatatlan állapot miatt fakadt ki, mire feliratot küldenek a miniszterhez.

Schaller Flóris tanfelügyelő hosszabb iskolafelügyelő körútnál szerzett tapasztalatokkal meg van elégedve. A hiányokról jelentést tett az egyházi hatóságoknak.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon nemesszívű jó barátaim és jó ismerőseim, a kik boldogult egyetlen jó Lajos fiam végtszességén megjelentek és részvétükkel apai fájdalommat enyhíteni igyekeztek, különösen Tekintetes dr. Faludi Gyula ügyvéd Úr, mint boldogult fiam hivatali főnöke és mélyentisztelt özv. Nagy Lajosné urasszony és becses családja, a kik boldogult fiam ravatalára kegyeletük jeléül egy-egy impozáns, remek koszorút helyeztek, fogadják fájó szívemből erőd legőszintébb apai halás köszönetemet. A jó Isten jutalmazza meg őket. Székhelyén, 1909. december 13. *Németh Elek* édes apa.

A Vízivárosi templom építési céljaira Németh Elek úrtól az Istenben boldogult Németh Lajos édesatyjától 15 koronát kaptunk. A fájdalommal vergődő jó édesapa az Isten házának emelésére gondolt, mikor ezt az áldozatot hozza. Mi pedig hiszük, hogy az Úr, a ki ismeri a szíve búját, gondoskodik a bánat könnyeinek letöréséről.

Az iparkamarai tagságra jelölő értekezletet tartottak iparosaink vasárnap d. e. az ipar-terület helyiségében. Az értekezlet népes volta világos bizonyítéka annak, hogy iparosaink mérlegelni tudják az iparkamara nagy horderejét. A lelkes hangulatban lefolyt értekezlet első sorban a testület elnökét *Say Ferenc*et jelölte, ki már eddig is megmutatta, hogy az iparosok érdekeit valóban szíven viseli. Jelöltettek még *Tar József*, *Hauranek Antal*, *Laky István*, *Schweizer Nándor*, *Szemenstein János*, *Berveiler János* és *Smohay Ferenc*.

Megyei tisztviselő egyenruhája. Érdekes ujjtásnak eszméjét vetette fel Kálmán Vince főszolgabíró. A Vármegye c. hivatalos lapban közleményt írt, melyben a vármegyei tisztviselő egyenruhával való ellátásának okszerűségét fejtegeti s propagandát indít az egyenruha érdekében. A vármegyei tisztviselő országos egyesülete f. hó 15-én Budapesten ülést tart, amelyen a dolgot Kálmán Vince indítvány alakjában is előterjeszti. A mint tudjuk, a mi tisztviselőink állást foglalnak a mozgalom mellett.

Karácsonyra ifjúsági iratok, képeskönyvek, diszáművek, lepelpapírok, irókészletek, földgömbök, fényképező- és filmkészletek stb. nagy választékban Klöcker Péter udv. könyvkereskedésében Székhelyén árdott.

A város kültetés az utcafentartásról és világitásáról gondoskodni. Igen érdekes eset merült fel Szombathelyen egy tisztviselőtelep létesítése körül. A tervezők ugyanis a telepen felmerülő utcarendezési, karbantartási és világitási kötelezettség vállalását a várostól várják és remélték, mely azonban ezen terheket visszahárította a tervezőkre. Dr. Stadler ügyvéd a város ezen szigorú állásfoglalása ellen a vármegyéhez felebezzett, mely a város e sérelmes határozatát megváltoztatta és kimondotta, hogy az utcafentartás és világitás eminens közzükséglet, amelynek teljesítése a város köllése. A Műszaki Világ jelentése szerint most meg a város fogja megfeleltetni a vármegye határozatát: a helyigyminiszterhez, akinek döntése igazán országos jelentőségű lesz.

A város közegészsége Bierbauer Viktor dr. főorvos jelentése szerint a lefolyt november hóban ismét jónak jelezhető, mert a szövőnyosnál nagyobb mérvben mutakozó hashagymáz esetek is kevesebb számban jelentekzték, a születések száma is nagy s a halálozásoké a folyó évben a legkisebb. A hashagymázszerű betegségen kívül, a tüdő és légutaknak hurutos és lobos bántalmái voltak e hónapnak jellegzetes tünetei. A harihagymáz egy halálozást is követelt nem Fehérvárott, hanem egy polgárdii körtörben dolgozó munkás a Szent György-kórházban. Betegségének fertőző voltáról az illetékes megyei hatóság értesítve lett.

Született 91. És pedig fi 48, nő 34, törvénytelen fi 3, nő 6. Ikerpár 1, halva született 1. Házasságra 27 pár lépett. Elhalt 53, ebből fi 35, nő 18. Ezekből 7 éven alul volt törvényes fi 8, nő 6, törvénytelen nő 2. A kórháznak 15 halotja közül 9 volt idegen. Születések a halálozásokat 38-al mulják fölül, de ha a halottak közül a 9 idegent leszámítom, ugy népesség szaporodása születések után 47.

Nevezetesebb halálokok: Veszélyezett gyöngesség 4, görcsök 1, bélhurut 7, hashagymáz 1, tüdőlob 6, tüdővész 4, (ebből 1 idegen) guta 4, vízkór 4, aggkór 5, öngyilkos 2, véletlen 2.

A járványfaajulható kórok állása: Vörheny maradt 1, szaporodott 3, összesen 4, gyógyult 1, maradt 2, Difteritis 2, gyógyult 2. Hasi hagymáz maradt 2, 4 gyermek, összesen 6. Szaporodott 7 fi, 2 nő, 4 gyermek összes 13. Végösszeg 19. Ebből gyógyult 4 fi, 3 nő, 7 gyermek, összes 14, elhalt 1 fi, (kórházi utról) ápolásban maradt 2 fi, 1 nő, 1 gyermek.

November hóban az ezáltal alatt illetékes közeg elfogott 130 drb. ebet, ebből kiváltottak az ebirtok 6-ot, kiirtottak 124 ebet.

A sertéspiac. A következő okos dolgot halljuk a rendőrségről: Reé István rőkapitány értesíti a város községét, hogy a kövér és tenyész-sertéspiac f. hó 18-tól kezdve az aggintézet mellé fog áthelyeztetni. Egyuttal közli azt is, hogy a városaházaeren levő sertéshus árusok ugyanekkor a hatósági husszék mellé helyeztetnek át, a Rákóczi-utcában levő tej, tejfel, turó és vajárusok pedig a Felmayer-féle ház előtti térséget fogják elfoglalni.

Lövöldöző gazdatiszt. Sulyos következményekkel járó eset történt a Bodajkhoz tartozó Tárnok pusztai erdőben. Marton János és Kaposi István pusztai lakosok gallyat szedtek az erdőben. Ezt látva Keszler Markus gazdasági gyakoronok, magához vette fegyverét s a tolvajok után indult. Keszler, aki teljes ambícióval üldözte a tolvajokat, fegyverét is rájuk sűtötte, amelynek golyói Martont karjain, Kaposit pedig arcán sulyosabban megsebesítették. A megmondolatlan gazdatisztet, aki a véletlenül tulajdonítja az esetet, feljelentették a törvénszéken.

Szerencsétlen halál. Szomorú végre jutott Tóth István 55 éves Füléhez tartozó Sándormajori lakos, uradalmi bogárn folyó hó 8 án. Az ünnepnapon jó vásárt csinált az öreg s ennek öröme beült a korcsmában. Késő este berugottan ment haza, s utközben beleesett az ut mellett levő 8 méter mélységű murvás gödörbe. Ki sem jött belőle többé. A gödörben borzalmasan összezsuzta magát, ugy hogy minden segítség nélkül nem sokára kiszenvedett. Pár napra találták meg holtestét.

A vasut tolvajai. A M. Kir. Államvasutakat Vértesacsán egyszerűen meglopták. A dolog ugy történt, hogy az államvasutak tulajdonában levő vértesacsai utvonál vágányai alól kiszedték a talpákat és ellopták. A feljelentésre megindították a nyomozást a csendőrök s kintnt, hogy a tolvajok Lakatos Lászlóné és Rafael Erzsébet fehér — illetve fekete cselédek. A bíróság elveri rajtuk a port.

Megkerült a baromfitolvaj. Az utóbb időben a rendőrség lépten-nyomon jelentett rendszeresen baromfilopásokról, amelyeknek tettesét azonban nem sikerült előkeríteni. Tegnep végre kézrekerítették a tolvajokat, illetve az orgazdát, akinek kezében baromfilopások számai összefutottak. A gyanu valóri vált, cigányok ütték a tolvajlást, akik tulajdonképen Nagy Józsefné (Malom-utca) csalátsai voltak: Ide hordták össze az elloptott baromfit, aki néhány garasért megvásá-

rolta azt. A rendőrség az elloptott baromfiak nagyobb részét Nagynénál meg is találta, akit nyomban letartóztatott. Nagyné a fiára toltta a vétket, s így ő is rendőri eljárás alatt áll.

Uj rend a hírségoknál. Az egész országot érdeklő és szociális szempontból is nagyfontosságú újítást akar életbe léptetni már legközelebb az igazságtlgyminiszter. A terv szerint az igazságtlgyi hivatalokban megreformálják a szolgálatot s az egyhuzamban való hivatalos órákat hozzák be. — A reform régóta foglalkoztatja már az igazságtlgyminiszteriumot, de egyes hivatalfőnökök aggodalmaskodása miatt eddig halasztást szenvedett a kivitele, Mikor azonban Günther Antal elhatározta, hogy megváltik az igazságtlgyi tárcától, megalkotta ezt az utolsó nagy horderejű rendeletet, melyet most Wekerle Sándor vignejtája alatt bocsájtanak ki. A rendelet ugy intézkedik, hogy hivatalos órákat már január 1-től egyhuzamban kell megtartani és pedig minden valószínűség szerint délelőt 8 órá-tól délután 2 óráig.

A bizonyítvány miatt. Szombaton este egy 11 éves kis lányt hozott a vasuton ügyelő rendőr a rendőrségre, aki korát felülmúló leleményességgel hihetetlennek látszó dolgokat beszélt. Elmondta, hogy szülei Nagykanizsán laknak, a neve Denkovits Gizella. Kanizsáról egy ismeretlen flatalembere Budapestre reptélyes helyre egy asszonyhoz csalta, onnét azonban rosszat sejtve megszökött s vonatra ült. Jegye nem volt, a fehérvári állomáson szállították. Itt került a rendőr kezébe. A rendőrség a leányka előadásából azt híven, hogy sikerült nagyobb bünszöveketeket lelepleznie, nyomban távirati megkereséseket küldött Bpestre is, Kanizsára is, a küldött válaszok azonban teljesen kiábrándították a rendőrséget várakozásából. Érdekes meglepetésre kintnt, hogy a kis lány tulajdonképen első osztályos polgárista tanuló, Schenk Jánosné budapesti lakos leánya. Az anyja aztán érdekes dolgokat mesélt a kislányról. A kis polgárista tulajdonképen a bizonyítványtól ijedt meg, amelyet nem a leghizegőbb számban tüntetett fel előtte jó tanára. Ezért gondolt a szökésre, a kalandos hazudozásra, amellyel rendőrségünket is sikerült felütlte. Persze visszazállították édes anyjához, ellátva sok jó tanaccsal.

Rövid hírek.

Élvevél vadászok. A polgárdii csendőrök elcsiptek két vadászó atyafi, névszerint Császár József és Beck János polgárdii lakosokat, akik gróf Baththyány Lajos vadászterületén vigan vadászgattak. Volt nekik vadászati jegyük, azonban még is baj van a kréta körül. A grófi területen t. i. csak magának a grófnak és az ő meghívott vendégeinek van megengedve a vadászat. Mint hogy pedig a két atyafi nem a gróf vendége volt, feljelentették őket a törvénszéken. Azzal takaróznak, hogy véletlenül csaptak át idegen területre.

Kanyaró miatt bezárták az etyeki r. kath. iskolát.

Lopás Bodajkon. Ruska István székesfehérvári kőműves birtokából, aki Bodajkon dolgoztartott, elloptak 359 db. téglat, 58 szál deszkát 106 db. lécet. Az elloptott tárgyakat Hell János bodajki lakosnál találták meg, akit nyomban törvényes eljárás elé állított a csendőrség.

Két asszony. özv. Weisz Istvánné és Jónás Jánosné Váhaloz tartozó pálmajori asszonyok disznóvetetés közben hajbakaptak. Jónásné a kezé-ügyében levő főzőkanállal anyira beverte Weiszné asszony fejét, hogy az jónak látta az esetet feljelenteni a törvénszéken.

Elmentek nyulászni. Bozor István, Széchenyi Viktor gróf sárpentelei birtokának mezőre három nyulászó legényt csipett el, akik törökkel fogták a pecsenyének való nyulat. A legények eliramodtak, azonban a csendőrség kinyomozta és feljelentette őket a törvénszéken. A három jeles alak: Diósi József, Hoffmann Ferenc és Sabar József falubattyányi legények.

A törvénszékéről. Részletesen megirtuk annak idején, hogy május 11—12 között Sárosdon vonatösszeütközés történt. A szerencsétlenség előidézésében Lévai Mihály, Pénzes István és Szarka József vasuti alkalmazottakat bünszéknek mondotta ki a törvénszék, miért is 1—1 hónapi fogházra és hivatalvesztésre ítélte őket.

Takaréktüzhely különlegesek, valódi ár. Meidinger kályhák, vas és rézbutorok, gyermekágyak és kocsik nagy választékban. Márkus Simon Fia lakatosnál, Jókai-utca 16.

VIDA ELEK kárpitos és díszítő, Székesfehérvár, Megyeház-épülete. Teljes felölöség mellett csakis elsőrendű munkák.

Színház.

Szombat, dec. 11.

A szent galleni kaland. Irta Parkas Imre. Egy kissé különös a helyzetem, amikor kritikát írok. Ha a kicsüfölt, kipellengérezett barátokat védem, azt mondják, a lap szelleme követeli ezt, tehát pro domo beszélek, s így az olvasó szemében nem látszhatom érdektelen kritikusként. Ezt a pontot tehát csak érintem. A darab egy csomó részeges barátot mutat be, a kiknek a kolostorába bevonul Amalia hercegnő és kísérete s itt találkoznak a hercegnő ideáljával, Bulcsu vezérrel. Közben nagy dorbézolások folynak. Tehát maga az egész darab egy tiszteltreméltó testületnek gyálatos keretbe való beillesztése. Nem értem a direktort. Egy ilyen városban, mint Fehérvár, a melynek a lakossága háromnegyed részben katolikus, amelyben éppen a szerzetesek, in specie a Ferenciek, a legnagyobb tiszteletnek örvendenek — tessék megnézni a mindig sürün látogatott templomukat — mi célja lehet az ilyen ripók szándékkal írt darabnak a színrehozatalával? De tekintünk el a darabnak ettől a tendenciájától. Mint szintül ér-e valamit? Igazán semmit. Az iglói diákok, Parkas Imre előbbi színműve is vékony a tartalmában, de itt igazán nem tudja az ember, hogy miként lehetett ilyen semmi anyaggal a világ elé lépni. Bonyodalom semmi, cselekmény semmi, csak éppen a felvonulások, azok is olyanok, hogy mindenféle raffineriával bírják egy kicsit megnyújtani. Szóval: nem értjük a direktort, mert a mint láttuk, még a zsidók érdeklődése is a legvékonyabbra devalválódott. Azok nem tartották érdemesnek eljönni, a ki ott volt, az vagy azt mondta, hogy kár volt ezért a számárságról pénzt adni, vagy pedig levonta a következtetést egy másik irányban — a mit én a direktorról nem akarok föltételezni, — hogy a mi színházunk a szerzetesek kigunyolásával akar hódítani. Az üzlet tehát, mert csak üzlet akart lenni, nagyon rosszul ütött be. Anynyi bizonyos, hogy ha a repertoarban ennél különb darabok közt nem lehet válogatni, akkor egyáltalán kár színésznek lenni.

A színészeinkről mit mondhatunk? Jót édes keveset. A darab nem adott nekik anyagot a művészethez. Hát túloztak, egyik jobban, másik kevésbé, legjobban Kovács.

Heti műsor:

Kedd	Tökfikő.
Szerda	Szentgalleni kaland.
Csütörtök	Reményhalász.
Péntek	Elvált asszony. Zóna
Szombat	Botrány.

Anyakönyvi statisztika.

1909. december hó 4-től 1909. december hó 11-ig.

Születés. Született: 8 törvényes fiu, 8 leány, törvénytelen fiu 2; leány 0, halvaszületett törvényes fiu, 0 leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 28.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 1 törvényes fiu, 1 nő, 7 éven felüli 3 férfi, 3 nő. Összesen 7.

Eszerint a születés a halálozást 11-el múlja felül.

Meghaltak:

Nott Károly r. k. kömves sagéd 60 éves Kigyó u. 22. — Lendvai Ferenc r. k. 15 perces Kertalja-u. 28. — Özv. Varga István szül. Farádi Zeuzsanna ág. ev. 66 éves Sztyg-körház. — Erdős József r. k. nyugt. városi tanácsos 78 éves Sas-u. 4. — [Német Lajos r. k. jogszigorító r. k. 32 éves Simon-u. 13. — Pterovics Margit r. k. 21 éves Sztyg körház. — Özv. Kurucz Józsefné szül. Besebi Katalin r. k. 34 éves, Sztyg-körház.

Kihirdetések.

Pénzváltó Pál m. kir. honvéd őrmester és Hurbán Dóna, Székesfehérvár.

LEGJOBB CIPŐTISZTÍTÓSZER

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. NIGRIN egészségi szempontból melegeg ajánlható, mert NIGRIN folytonos használatánál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

ST. FERNOLENDT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

Meghívó.

A BODAJKI KER. HITELSZÖVETKEZET folyó évi december 19 én délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést

tart a bodajki kath. kör helyiségében, melyre a tagok meghivatnak.

Tárgy:

Az alapszabályok módosítása.

NB. Az alapszab. 36. § szerint szavazatra azon tagok jogosultak kik hátralékban nincsenek. A hátralék a közgyűlés előtt legkésőbb 2 nappal fizetendő le.

Bodajk, 1909. december 10-én.

Igazgatóság.

Minden árból e hó 10-től 30-ig 10% engedmény!

GERENDAI GYULA

vászon, fehérenemű, uri- és nőidivat-árak új üzlethelyisége

Székesfehérvár, Kossuth-utca 4. szám.

Ajánlja a mélyen tisztelt vevőközönségnek alkalmas karácsonyi ajándéku elismert jóminőségű következő áruit:

Urak részére: Divatos kalapok, sapkák, angol köitött kesztyűk, béleli bőr kesztyűk, fehér és színes divatos ingek, gallérok, kézelők, inggombok, kötött vadász mellények, flanel sport ingek, kötött gallérvédők, divatos nyakkendők, esőernyők, sárcipők, különféle komot cipők, téli alsó ingek és nadrágok, zsebkendők színes v. fehér monogrammal 1 tucat 7-20 K.

Hölgyek részére: Kävésztették, fehér damaszt asztalnemű, új divatos selymek bluzra és ruhára, ruhaszövetek, női ingek, corsetták, batizet és cloit kötények, selyem és cloit alsósoknyák, színházi selyem zsálók, szörme gallér és muff, skót flanel zsálók, berendezett kézimunka dobozok.

Alkalmas ajándék 1 vég siffon 9kor., 12kor., vászon, szőnyeg, goblem és damaszt szövésű ág- és asztalterítő.

Illatszerek rendkívül leszállított áron.

Gyermekek karácsonyi ajándéka: finom játékszerek, harisnya, kesztyű; kalap, sapka, lábszár védők, szörme garnitúrák, fehér és színes kötények, zsebkendők.

Teljes csecsemő kolengyék, ugyszintán a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig gyermek kocsik.

Vidéki megrendelés postafordultával lesz elintézve.

Gyötrelmesebb, kínosabb fájdalom a fogfájásnál alig van; ezer meg ezer ember szenved benne, pedig nem kénytelen vele, mert örökre megszabadul tőle az, aki Sztraka Menthol fogszappanját használja. Ára majolika szelencében 1 kor. melyhez a fogopálásról egy tudományos szinvonalon álló értekezés van mellékelve. Gyógytárakban, drogériákban stb. kapható egykoronáért. 3 drbt. 3 korét bérmentve küld Sztraka gyógyszerész. Mohol.

Kapható: Steiner Béla drogueriában, Kossuth-utca és Borbély Béla fodrász-üzletében, Sas-utca.

ROPS

biztonsági gyorsfőző Tűzveszély kizárva.

Ha felborul — elalszik.

Szész ki nem folyhat. Szeszfogyasztásban igen takarékos. Kapható minden jobb vasáru- és háztartási cikkekot árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni. Képes prospektusi ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részvény-Társaság
BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/69.

Helybeli elárusítók: Knazovitzky Elemér, Krén Ignác, Róth Sándor, Schlamadinger Gyula, Burg Herman, Ifj. Dittmár József és Schmelzer Jakó.

ZILZER MANO

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára Székesfehérvár, Szőgyeny-Marich-utca.

Allandóan nagy raktáron mindenféle férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén papi öltönyök, Ferenc József-kabát, köpenyek (hávelok) bőrkabátok, utazó bundák, raglán-felöltők, kabátok